

ČESKÁ REPUBLIKA
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Dagmar Lastovecké a soudců Stanislava Balíka a Jiřího Nykodýma ve věci ústavní stížnosti **DPÚK, a. s.**, IČ: 25497961, se sídlem Lumiérů 181/41, Praha 5, zastoupeného JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem, se sídlem v Brně, směřující proti části usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 8. 2009, č. j. 62 Ca 38/2009-25, za účasti Krajského soudu v Brně, jako účastníka řízení, *takto*:

Ústavní stížnost se odmítá.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou ústavní stížností, splňující požadavky zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), stěžovatel žádá, aby Ústavní soud zrušil výrok o náhradě nákladů řízení mezi účastníky (ad II.) v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Brně. Je přesvědčen, že jím byl dotčen v právu na spravedlivý proces, zakotveném v čl. 36 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

V záhlaví označeným usnesením ze dne 11. 8. 2009, č. j. 62 Ca 38/2009-25, Krajský soud v Brně zastavil řízení (výrok ad I) o stěžovatelově žalobě, jíž se domáhal vydání rozsudku ukládajícího Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „úřad“) rozhodnout o jeho žádosti o obnovu řízení. Dalším výrokem (ad II) soud rozhodl o nákladech řízení mezi účastníky, a to tak, že právo na jejich náhradu nepřiznal žádnému z nich. Výrok o nákladech řízení odráží závěr krajského soudu, že nebyl dán žádný

důvod, o nějž by přiznání nákladů řízení opřel. Úřad sice rozhodl o stěžovatelově žádosti až tři dny poté, co mu byla soudem doručena jeho žaloba na ochranu před nečinností s výzvou k vyjádření, ovšem i přes tuto časovou návaznost nehledí soud na stěžovatele bez dalšího jako na materiálně úspěšného. Nejprve musel postavit najisto, zda úřad do doby rozhodnutí o stěžovatelově žádosti skutečně nečinný byl. V této souvislosti nejprve předeslal, že projednávaná věc patřila mezi případy, kdy se nepoužije ustanovení správního řádu (§ 71) o lhůtách pro vydání rozhodnutí. Přitom účelem zakotvení vyloučení aplikovatelnosti tohoto ustanovení je poskytnout úřadu pro vyřizování věcí podle zákona o ochraně hospodářské soutěže delší časový prostor. Určení doby, v níž má být rozhodnuto, musí tedy vycházet z obecných zásad správního řízení (rychlost, hospodárnost, efektivita). Není-li lhůta pro rozhodnutí konkrétní věci stanovena, pak platí, že orgán veřejné správy rozhodne ve lhůtě přiměřené. V posuzované věci rozhodl úřad ve lhůtě nedosahující ani 5 měsíců ode dne, kdy stěžovatelovu žádost obdržel. Důvodem žádosti přitom bylo objevení dalších nových skutečností v předchozím (skončeném) správním řízení neznámých, které musel úřad vyhodnotit a porovnat se skutečnostmi již zjištěnými. Postup úřadu tak nevykazuje znaky nečinnosti a celkovou dobu řízení nelze označit za nepřiměřenou.

Právě tento nákladový výrok stěžovatel nyní napadá; závěr soudu o zastavení řízení byl podle něj naopak učiněn v souladu s procesním předpisem. Poukazuje na judikaturu Ústavního soudu, z níž mimo jiné plyne, že výrok o nákladech musí korespondovat s výrokem o meritu, lhůstojno, zda má povahu hmotně-právní či procesní. Stěžovatel zdůrazňuje, že v dané věci vzal svou žalobu zpět proto, že úřad v mezidobí, ovšem evidentně pod tlakem podané žaloby, rozhodl. Krajský soud však situaci hodnotil tak, aby především omluvil délku řízení před úřadem. Vůbec ale nezjišťoval, jaké konkrétní úkony úřad za 4 měsíce a 25 dní, po které řízení běželo, učinil. Přitom posouzení podmínek obnovy v dané věci, kdy byly navrhovány tři konkrétní důkazy a jinak měl úřad veškerý spisový materiál shromážděný, nemůže podle stěžovatele trvat více než 90 dní. Trvalo-li déle, pak je závěr o stěžovatelově materiální neúspěšnosti nezákonný a právo bylo aplikováno svévolně. Ustanovení § 60 soudního řádu správního je ve vztahu k uložení povinnosti nést náklady řízení jasné – vzal-li navrhovatel podaný návrh zpět pro pozdější chování odpůrce, nebo bylo-li řízení zastaveno pro uspokojení navrhovatele, má navrhovatel proti odpůrci právo na náhradu nákladů řízení. A to ex lege, přičemž správní orgán nemusí mít o řízení žádnou vědomost; v této souvislosti odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 677/07. Soud by se tedy měl zabývat pouze tím, zda byl v dané věci správní orgán, jehož činnost je přezkoumávána, činný či nikoliv, a ne zda uspokojení žalobce je důsledkem podání žaloby. Stěžovatel považuje závěr o přiměřenosti absolutní délky správního řízení v této věci překvapivý a z rozhodování ve věcech obdobných zcela se vymykající.

Ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

Zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, rozeznává jako zvláštní kategorii návrhů v ust. § 43 odst. 2 písm. a) návrhy zjevně neopodstatněné. Tímto ustanovením dává Ústavnímu soudu v zájmu racionality a efektivity jeho řízení pravomoc posoudit „přijatelnost“ návrhu před tím, než dospěje k závěru, že o návrhu rozhodne meritorně nálezem. V této fázi řízení je zpravidla možno rozhodnout bez dalšího jen na základě obsahu napadeného rozhodnutí orgánu veřejné moci a údajů obsažených v samotné ústavní stížnosti. Ústavní soud jen pro pořádek upozorňuje, že

jde v této fázi o specifickou a relativně samostatnou část řízení, která nedostává charakter řízení kontradiktorního.

K otázce náhrady nákladů řízení se Ústavní soud ve své rozhodovací praxi opakovaně vyjadřuje tak, že odpovídající procesní nároky či povinnosti zpravidla nemohou být předmětem ústavní ochrany, neboť samotný spor o náhradu nákladů řízení, i když se může citelně dotknout některého z účastníků řízení, nedosahuje intenzity opodstatňující porušení základních práv a svobod (sp. zn. IV. ÚS 10/98, II. ÚS 130/98, I. ÚS.30/02, IV. ÚS 303/02, III. ÚS 255/05). Případy, kdy Ústavní soud ústavní stížnost otevřel věcnému posouzení, jsou výjimečné (např. sp. zn. II. ÚS 598/2000, III. ÚS 727/2000, III. ÚS 619/2000). Východisko pro přípustnou výjimku lze proto spojovat s argumentem, že konkrétním rozhodnutím soudu o nákladech soudního řízení správního bylo dotčeno právo stěžovatele na spravedlivý proces (podle čl. 36 odst. 1 Listiny). Proto nemůže jít o nic jiného, než o zpochybnění výkladu a aplikace příslušných procesně-právních ustanovení.

Z uvedeného především plyne, že silněji než jinde se při posuzování ústavní stížnosti směřující proti rozhodnutí správního soudu o nákladech řízení uplatňuje zásada, že pouhá nesprávnost není referenčním hlediskem ústavněprávního přezkumu; tím je až kritérium ústavnosti. To se v daných souvislostech nemůže projevit jinak, než poměřením, zda soudem podaný výklad dotčených procesně-právních ustanovení je (či nikoli) výrazem interpretační libovůle či dokonce svévole, jemuž chybí smysluplné odůvodnění, případně který vybočuje z mezí všeobecně (konsenzuálně) akceptovaného chápání dotčených právních institutů (zde nečinnosti správního orgánu, resp. konkrétně Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a důsledků zpětvzetí žaloby proti takové nečinnosti), a jenž tím představuje výklad extrémní, resp. excesivní.

Taková situace však v souzené věci nenastala. Stěžovatel v ústavní stížnosti požaduje, aby otázka náhrady nákladů řízení byla v souzené věci posuzována podle ustanovení § 60 odst. 3 věty druhé soudního řádu správního (podle něhož vzal-li navrhovatel podaný návrh zpět pro pozdější chování odpůrce nebo bylo-li řízení zastaveno pro uspokojení navrhovatele, má navrhovatel proti odpůrci právo na náhradu nákladů řízení) a nikoli podle ustanovení § 60 odst. 3 věty první (jež stanoví, že žádný nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta). Z uvedeného ustanovení vyplývá, že v případě zpětvzetí správní žaloby platí obecná zásada vyjádřená v první větě ustanovení § 60 odst. 3 soudního řádu správního, že účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení. Věta druhá téhož ustanovení představuje pouze výjimku z této zásady, jejíž aplikace je otázkou výkladu ze strany příslušného soudu. Ústavní soud by mohl přistoupit k přehodnocení přijatého výkladu jen za splnění podmínek uvedených shora, ovšem ty podle jeho názoru v daném případě splněny nejsou. Sice lze akceptovat stěžovatelovy argumenty, že po podání návrhu na obnovu řízení bylo třeba skutkový stav hodnotit jen v omezeném rozsahu daném (třemi) navrženými důkazy, přičemž jinak byl již spisový materiál shromážděn, a že návrh posuzuje odborně zdatný, na danou problematiku orientovaný úředník, který pravděpodobně pracoval i na řízení, jehož obnova je navrhována, a daný typ řízení tedy může být obecně ukončen rychle. Ovšem hodnotit časovou či odbornou náročnost posouzení významu konkrétních stěžovatelem předložených důkazů pro skončení správního řízení Ústavní soud tak vzhledem k výše vymezeným mantinelům přezkumu nemůže. To je problematické (či lépe řečeno by bylo nesystémové) i v případě krajského soudu, neboť ani ten nevedl přezkumné řízení, nýbrž rozhodoval o žalobě na

nečinnost. Délku řízení ve vztahu k závěru o nečinnosti úřadu proto musel krajský soud – pakliže v daném případě je vyloučena aplikace ustanovení správního řádu o lhůtách pro rozhodnutí – posuzovat podle obecných kritérií, tedy zda je ještě přiměřená. Přesně tak krajský soud postupoval, přičemž své úvahy řádně zdůvodnil. Do polemiky, zda doba 90 dnů je ještě dobou přiměřenou (to je názor stěžovatele), a doba 146 dnů (doba, v níž úřad o návrhu stěžovatele na obnovu rozhodl) již nikoliv, se Ústavní soud zapojovat nemíní.

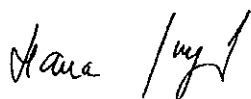
~~Zbývá dodat, že argumentace závěry nálezu sp. zn. III. ÚS 671/02 není~~ přiléhavá. Ústavní soud zde ve vztahu k nyní předestřenému problému konstatoval: „Z pohledu objektivního teleologického výkladu je zřejmé, že brojí-li navrhovatel opodstatněně proti nečinnosti správního orgánu, nemůže mít relevanci pro úvahy o nákladovém výroku podané žaloby skutečnost, zda (ve vztahu k obsahu právní úpravy opožděné) vydání rozhodnutí bylo učiněno v důsledku jejího podání či nikoliv, tedy zda žalovaný správní orgán měl o podání žaloby proti (vlastní) nečinnosti objektivní znalost. V opačném případě by ve světle argumentu per reductionem ad absurdum z toho posléze totiž (ve shodě s názorem Městského soudu v Praze) vyplývalo, že z hlediska výchozích podmínek podání návrhu by takto bez rozumných objektivních důvodů byli rozlišováni navrhovatelé, již se nota bene (za stavu „actio nata“) domáhají svého zákonného práva, s tím, že pokud po zákonem stanovené lhůtě rozhodne správní orgán o návrhu, nemající o podání žaloby proti nečinnosti vědomost, byť by i byl ex lege v prodlení s vydáním rozhodnutí, náhrada nákladů řízení se žalobci nepřiznává. Kritérium takto konstruované příčinné souvislosti pro přiznání náhrady nákladů řízení, spočívající ve vědomí „nečinného“ orgánu o podané žalobě, však předmětné ustanovení neobsahuje. Takové rozhodování by nadto záviselo, nahlíženo z perspektivy žalobce proti nečinnosti, na nahodilosti (jeho vůli a jednáním neovlivnitelné), což je nepochybně výrazem právního stavu, jenž principům právního státu neodpovídá.“ Ve věci nyní posuzované ale krajský soud na vědomosti či nevědomosti úřadu o podané žalobě na nečinnost své rozhodnutí nestavěl. Klíčovým pro něj byla úvaha, že stěžovatel proti nečinnosti úřadu nebrojil opodstatněně, když dobu posuzování jeho návrhu na obnovu řízení nakonec neshledal ze strany úřadu nepřiměřenou. Převáděno na realie citovaného nálezu to znamená obdobu situaci, jako by žaloba na nečinnost byla podána v souvislosti se správním řízením, kde je vydání rozhodnutí vázáno na lhůtu dle § 71 správního řádu, ještě před uplynutím této lhůty.

S ohledem na popsané skutečnosti Ústavní soud zásah do ústavně zaručených práv stěžovatele neshledal, a proto mu nezbylo, než ústavní stížnost podle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu odmítnout jako návrh zjevně neopodstatněný.

P o u ě n í: *Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.*

V Brně dne 25. března 2010

Dagmar Lastovecká, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost: H. Kyprová